

Nepriklausoma

Lietuva

ALP (244) 2828

LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 44 1982 LAPKRIČIO – NOVEMBER 4 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST. LA SALLE, P.Q. H8P 1C4, Tel.: 366-6220 30 c.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

REIKŠMINGA TYLA VISŲ ŠVENTŲJŲ DIENĄ

Milijonai lenkų Visų Šventųjų dieną buvo iškėlę Solidarnosč Unijos ženklą kapinėse ir iš berželių sukalčius kryžius prisiminti visus žuvusius ar sužeistus darbininkus riaušėse 1956, 1970 ir 1976 m., ir tuos, kurie nukentėjo nuo karinio režimo įvedimo.

Kryžiai buvo apstatyti degančiomis žvakelėmis. Minios sustodavo minutei tulos prie jų ir nueidavo. Jų vieton atėdavo kiti.

Policija nesikišo, bet buvo visa kam pasiruošusi sostinėje ir kituose miestuose.

SOVIETŲ JAVŲ DERLIUS KATASTROFIŠKAI MENKAS

Šių metų sovietų derlius yra 60 mil. tonų žemiau numatytos normos, anot pranešimų. Jau dabar pradeda trūkti pašaro gyvuliams ir jie yra skerdžiami skubiau, negu paprastai. Reiškia, kad ne tik duonos, bet ir mėsos pritrūks dar labiau, negu iki dabar.

KOKS TIKSLAS?

Sensaciją sukėlė šiomis dienomis paskelbta žinia, jog Quebec'o vyriausybės Kultūrinių Grupių ir Imigracijos Ministerija yra sudariusi etninių grupių veikėjų vardų ir organizacijų sąrašus. Gal tokie Ministerijai tokie sąrašai ir būtų naudingi ir reikalingi. Tačiau - pasipiktinimą ir nerimą kelia tokie klausimai, kaip: religiniai įsitikinimai, prietarai, federalizmas ar Quebec'o separatizmas, šeimos padėtis, kai kuriais atvejais kriminalinė praeitis. Yra netgi tokių poskyrių kaip "fanatikas", "dešinysis ekstremistas", "nusistatęs prieš Quebec'o nacionalizmą" ir pan.

Manoma, kad tokie sąrašai buvo sudaromi įbauginimui kai kurių grupių ar jų asmenų, kad taip atvirai nepasakytų prieš PQ politiką.

Neatrodo, kad toks sąrašas sudarytas objektyviems reikalams, bet vienos partijos diktatūra ir parama. Žinoma, tai tik spekuliacijos. Kol kas:

JAV REIKALAUJA IŠTIRTI KAS STATO DUJOTIEKĮ

JAV Valstybės Departamentas, atsižvelgdamas į viešosios opinijos pageidavimus, pareikalavo, kad būtų įsteigta Tarptautinė Komisija, kuri ištirtų ar Sov. Sąjunga naudoja tūkstančius politinių kalinių Sibiro dujotiekio statyboje.

Kaip galima objektyviai patikrinti, kas dedasi Sovietų Sąjungoje, kuomet jos režimas nesilaiko nei teisingumo, nei teisybės, ir kurios oficiali ideologija yra nesiskaityti su priemonėmis...

JUNGTINĖSE TAUTOSE KELIAMAS FALKLANDO SALŲ KLAUSIMAS

Argentina šiomis dienomis JT Asamblėjoje apkaltino Britaniją, kad ji, reikalaudama salų gyventojams apsisprendimo teisę, palaikanti kolonializmą politiką.

Tačiau Britanijos vyriausybė pareiškė, kad salų ir jų gyventojų ateitis negali būti nusprendžiama plunksnos pabraukimu.

Šiuo klausimu bus vedami tolimesni debatai.

NELINKSMA ŽINIA

Quebec'o šiaurės srityje, Schefferville geležies rūdos kasyklos uždaromos. Labradoro Miesto Kasyklos paleido 300 darbininkų, o artieji 300 bus paleista iki vasaros Schefferville.

XXVII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

Nuotraukos: R. Otto

KLB atstovas R. Simanavičius taria žodį koncertui pasibaigus

Dainininkai, šokėjai ir dalis publikos koncerte

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leonas ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAUŠ KRIAUČELIŪNO PREMIAJĄ

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetui (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvių ir Lietuvą vienerių metų bėgyje.
2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas).
3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima.
4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio.
5. Premijai asmenys ar vienetai siūdomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami: EUGENIJAUŠ KRIAUČELIŪNO PREMIJOS KOMISIJAI 12500 Pawnee Rd. Palos Park., Illinois, 60464.

APDOVANOTAS IR ĮVERTINTAS LIETUVIS

Australijos Imigracijos ir Etninių Reikalų ministeris Peter Spyker apdovanojo Balį STANKŪNAVIČIŲ ministerio Patariamąsios Komisijos narį aukso medaliu su įrašu: "In appreciation of services rendered to the Ministry of Immigration and Ethnic Affairs and in

recognition of your work with the ethnic communities"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDO PREMIA

Australijos Lietuvių Fondo literatūrinė \$500 premija buvo paskirta Jonui RŪTE - NIUI už jo kūrinių scenai pavadintą TRYS: Mindaugas, Kristijonas, Miškinis. Premijos mėcenatas - Juozas Ramanauskas.

AUSTRALŲ SPAUDA SIEJA PALIKIMŲ MEDŽIOTOJĄ SU KGB

Sovietinės advokatės Genovaitės Valinskienės pastangos pasipinigauti Australijos lietuvių tarpe susilaukė triukšmingo atgarsio australų spaudoje. The Melbourne Herald (1982.IV.15) rašo, kad jai pavykė "išspausti" 250,000 australiškų dolerių iš "įbaugintų imigrantų", bet ji praėjusiems metams baigiantis, tesugebėjo išsivežti 60,000 dol. Dienraštis cituoja Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininką Albiną Pocių, pasak kurio, dviejų sovietinio konsulato atstovų lydimą Valinskienę aplankiusi eilė šeimų ir reikalavusi, kad giminėms Lietuvoje būtų pasiūsta Australijoje mirusių lietuvių palikimų dalis. Abejojantiems buvo pasakyta, kad gali nukentėti jų giminės. Pocius paminėjo, kad panaši taktika naudojama ir JAV-se.

Kitai padėtį laikraščiu aiškino kelionių agentūros "Pailanga Travel" Sydneyje savininkas Romualdas Cibas, taip pat vadovaujantis "Lito" investavimo bendrovei, kuri tvarko palikimų reikalus. Jo žodžiais, dvi Sovietų advokatės, atvykusios į Australiją teisėtai, paaiškinti palikimų procedūrą ir apie jas buvusi suteikta "iškreipta" informacija.

Dienraštis The Australian (1982.IV.13) kalba apie "šnipų terorizavimą" Australijos piliečius. Australijos ministeris emigracijos ir etniniais reikalais Mr. Macphree, pareiškęs "gilią susirūpinimą" ir įsakęs pradėti investigaciją. Pasak dienraščio, Sovietų Sąjungos žinovai yra įsitikinę, kad Maskva jaučia užsienio valiutos trūkumą ir naudoja bet kokias priemones tokiai valiutai įsigyti. "Advokatė ar KGB" savo balandžio 15 d. vedamajame klausia dienraštis, ir atsako: "Daugelis Pabaltijo kilmės Australijos piliečių turėjo apleisti savo tėvynes dėl totalitarnių režimų suvaliavimo... Jie pasitikėjo Australija ir nusipelnė kuo geriausios mūsų apsaugos... Visus Australijos piliečius reikia užtikrinti, kad Sovietų vyriausybei nebus leista kištis į jų gyvenimą... Šioje šalyje nėra vietos KGB skyriui". (ELTA).

PRANEŠA ALTA

ORGANIZUOTA PAGALBA LIETUVIŲ BYLOSE

Vadinamoji Specialių Investigacijų įstaiga, naudodama net iš Sovietinių įstaigų gautus dokumentus, vargina lietuvių, JAV piliečių, keldama bylas neva ryšium su karo nusikaltimais. Visa eilė nekaltai į teismus traukiamų lietuvių pergyvena sunkią įtampą, susiduria su daugeliu išlaidų. Amerikos Lietuvių Tarybos Valdyba apsvarsčiusi susidariusią padėtį, pavedė Visuomeninių Reikalų Komisijos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui, palaikant ryšį su pirm. dr. K. Šidlausku, susisiekti su kitų veiksmų vadovybėmis ir sudaryti bendrą komisiją, kuri rūpintųsi taip varginantiems lietuviams organizuoti teisinę bei finansinę paramą ir sustiprinti jų gynybą, aiškinant šių bylų iškrypimus JAV valdžios įstaigose.

KONKURSAS LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ AUKLĖTINIAMS

Siekdama, kad mūsų priaugnėioji karta daugiau įsiliūtų į okupanto atneštus sunkumus Lietuvoje, Amerikos Lietuvių Taryba lituanistinių mokyklų auklėtiniams skelbia rašinių apie padėtį okupuotoje Lietuvoje konkursą. Aukštesniųjų lietuviškųjų mokyklų auklėtiniams parinkta tema: "Žmogaus teisių ir sąžinės laisvės varžymai okupuotoje Lietuvoje", o pradžios lituanistinių mokyklų mokiniams tema: "Dabartinė padėtis okupuotoje Lietuvoje". Premijoms paskirta 1000 dol. Mecenatas kun. J. Prunskis. Konkursą praveisti paprašyta LB Švietimo taryba. Tuo reikalu susitarta su jos vadovu mok. J. Plaču.

ALTO ATSTOVAS VYKSTA Į MADRIDO KONFERENCIJĄ

Amerikos Lietuvių Taryba nusprendė į Madrido konferenciją, kuri prasidės lapkričio 9 d. ir kur susirinkusios 35 valstybių atstovybės svarstys, kaip vykdomi Helsinkio susitarimai, pasiūsti kun. J. Prunskį, kad jisai kontaktų įvairių kraštų delegacijas, primintų joms lageriuose ir beprotnamiuose kalinamus lietuvių kalinius ir sąžinės kalinius, primintų apie Maskvos trukdymus atskiesti atskirtus šeimos narius bei atkreiptų dėmesį į mokinių sąžinės prievartavimus okupuotos Lietuvos mokyklose bei spaudos ir įsitikinimų laisvės varžymus.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.
Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA
Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montréal, CP. Published by the Independent Lithuanian
Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje — \$ 14.00
Visur kitur — \$ 15.00 Rėmėjo — \$ 20.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

RUOŠKIMĖS Į PASAULIO LIETUVIŲ DIENAS

Alfonsas NAKAS

Kanadoje gyvenantieji tautiečiai, kurie sekate JAV lietuvių spaudą, apie Antrąsias Pasaulio Lietuvių Dienas (toliau trumpinsiu į II PLD) jau būsite girdėję. Spėju, kad daugelis, per tos temos rašinius akimis perbėgę, tik numojate ranką. Ką čia, dar už marių ir už kalnų, nes tik 1983 metų vidury. Bet ar tikrai tos dienos taip toli? Turint galvoje, kad tai įvykis, pasikartojęs tik po penkerių metų, į kurį norima sukviesiti kiek galima daugiau tautiečių iš visų kontinentų, kad jų metu norima suruošti keletą didingų renginių, jau pats laikas būsime dalyvius informuoti. Kaip II PLD spaudos komisijos narys, į "Nepriklausomos Lietuvos" skaitytojus jau senokai norėjau prabilti, bet artėjančios šiemetinės Kanados Lietuvių Dienos vertė palaukti. Dabar tradicinėms Dienoms praėjus, pats laikas pradėti jus informuoti.

Visų pirma, kada ir kur?

II PLD įvyks 1983 metų liepos 1-4 dienomis Čikagoje. Datos rūpestingai parinktos, taikantis prie Kanados ir JAV lietuvių interesų: tokiu laiku visos abiejų kraštų mokyklos bus galutinai užbaigę mokslo metus bei egzaminus; liepa — natūralus ištaigų bei imonių tarnautojų atostogų metas; dirbantiesiems, kurie negalės atostogų išėiti, bus trijų dienų savaitgalis (Kanadoje — Dominion Day, JAV — Fourth of July). Primintina, kad prieš penkerius metus lygiai tuo pačiu laiku Toronte įvyko I PLD. O kodėl Čikagoje? Paprasčiau — siai, todėl, kad tai pats didžiausias lietuvių telkinys laisvajame pasaulyje, dažnai ir pamatuotai vadinamas pasaulio lietuvių sostine.

Prieš keletą mėnesių (ankstyvą šių metų pavasarį) sudarytas II PLD rengti komitetas, į kurį įeina būsrys patyriusių Čikagos lietuvių visuomenininkų. Komiteto pirmininko pareigos patikėtos dr. Antanui Razmai, trečią milijoną kraunančio Lietuvos Fondo prašininkei. Užplanuoti penki didieji renginiai: Pasaulio Lietuvių B-nės seimas, Penktasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas, Antrosios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, Šeštoji Dainų šventė ir "I Lituanai" operos pastatymas. Be šių pagrindinių renginių veiks kelios dailės parodos, bus ruošiami susipažinimo — suartėjimo ballai, šokiai ir kitokios pramogos jaunimui, dar eilė kultūrinių bei pramoginių pobūvių.

Tokia rupi, apsrakti pagrindinė informacija.

Nors svečių, kaip minėjau, tikimasi iš viso laisvojo pasaulio, bet, būkime realistai, iš Europos, Australijos ir Pietų Amerikos teatvys tik po saujelę: PLB seimo bei PL jaunimo atstovai, gal vienas kitas choras, dar po kelis — keliolika turtingesnių tautiečių. II PLD dalyvių masę sudarys Kanados ir JAV lietuviai, kaip JAV ir Kanados lietuviai sudarė 99,9% I PLD dalyvių Toronte 1978 metais.

Šiuo rašiniu noriu paraginti visus plačiosios Kanados lietuvius, o ypač nuo Čikagos ne taip jau toli gyvenančius Ontario ir Quebeco tautiečius, jau dabar pradėti planuoti ir ruošti II PLD dalyvauti. Pro nepastebimai prabėgančio Kalėdų laikotarpio iki II PLD liks tik šeši mėnesiai. Visi, kas tik gali, pirmai 1983 m. liepos savaitei paimkit atostogas. Jei Čikagoje turite giminių ar draugų, susižinokite su jais dėl nakvynių. Čikagos lietuviai tuo atžvilgiu patys svetingiausi, jie jus pas save apnakvinti negali, tai paslaugiausi parūpinti viešbučius bei motelius. Dar svarbus ir praktiškas patarimas: savo čikagiškius bičiulius ar gimines paprašykite įgyti jums bilietus į norimus lankytis svarbiausius renginius, pvz. Dainų šventę, "I Lituanai" spektaklį, susipažinimo balių, etc. Tiesa, ir bilietus įsigyti, vėliau aš informuosiu. Bet iš praktikos žinau, kad Čikagoje dažnai jie išgraibstomi pirma, negu informacija į laikraščius patenka. Su čikagiškiais draugais dialogą dėl II PLD užmegsti kaip tik labai patogu Kalėdų laikotarpy, rašant kalėdinius sveikinimus.

Svarbiausia, jau imkim į II PLD ruošti ir gyventi PLD dvasia. Penkeri metai žmogaus gyvenime ilgas laikotarpis. Ypač ilgas daugeliui mūsų, kurie artėjame į metų kapą, arba jau į peržengėme, tuoj tapsime pensininkais. arba jau tokiais esame. Tik pagalvokime: nuo nepamirštamų I PLD Toronte kiek daug jau iškeliavo į amžinybę, o kiti senatvės bei ligų įkalinti savo gyvenvietėse. Kai vėl už penkerių metų įvyks (dar nežinau kur) III Dienos, daugelis ten vykti negalėsime. O juk PL Dienos nėra vien hedonistinė pramoga. Tai laisvojo pasaulio lietuvių vitališkumo, jėgos demonstracija pasauliui, savo tautai, jos pavergėjams. Be to, PLD uždega mūsų jaunimą, paskatina eiti senimo pėdomis, ilgainiui perimti jaunimo dirbus kultūrinius bei politinius darbus.

Dar primintina, kad II PLD surengimas kainuos ir mil-
2 psl.

MULTICULTURALISME

Kartu dirbant, viskas yra įmanoma.

Gyventi naujame krašte,
tai lyg išmokti
naują melodiją:
tai nėra lengva.

Reikia laiko,
pastangų ir net
nesekmių, bet taip pat
ir pasisekimų.

Gyventi harmonijoje
su kitais, reikalingi
kiekvienos dienos
patyrimai.

Gera suprasti galima tik tai,
kas gerai pažįstama.
Kartu dirbant, viskas įmanoma.

Canada

žiniškas pinigų sumas. Ypač brangiai atsieis Jaunimo kongresas ir Dainų šventė, nes daugeliui dalyvių reikės apmokėti nors dalį kelionės išlaidų. Ar per finansų telkimo komitetą, ar per Jaunimo kongreso veikėjus, aukų bus prašomi ir Kanados lietuviai. Būkite duosniūs, ypač tie, kurie patys vykti negalės, tad kelionės išlaidų neturėsite.

Netrukus suteiksiu daugiau informacijos.

Tuo tarpu išidėmėkite datas: 1983 metų liepos 1, 2, 3 ir 4. Tai Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų laikas, kada visi, kas gali, turi būti Čikagoje.

IR GERA, IR BLOGAI... nuomonės, laišakai, atgarsiai

GAL TAI BŪTŲ BEPRASMIS DARBAS?

Čikagiškis kun. dr. Jurgis ŠARAUSKAS jau du kartus buvo atvykęs pas Kanados lietuvius ir dėstė savo pažiūras mums rūpimais klausimais. "Tėviškės Žiburiai" š. m. X. 21 numeryje rašo, kad ir antrą kartą gerb. paskaitininkas vėl daro savotiškų samprotavimų bei diskusinių ar kritinių minčių.

Pradžioje tebūnie leista kai kurias kunigo ir daktaro J. Šarausko mintis pacituoti: "Ateitis priklauso Lietuvių Bendruomenei. B-nė turi aiškiai pasisakyti, kad ji yra vyriausias ir svarbiausias lietuvių veiksnys, kuris priims pilną atsakomybę už išeivijos politinę veiklą..."

Pagrindinis B-nės darbas būtų tarptautinis, kurio tikslas: a) užmegsti ir palaikyti nuolatinis ir gerai organizuotus ryšius tarp lietuvių ir Lietuvos, įskaitant jos valdžią, agentūras ir institucijas kultūros, meno ir kalbos

srityse, b) pradėti dialogą su Lietuva tokiais klausimais, kurie abiem pusėms, pavyzdžiui — tikėjimo; laisvę, kunigų ir vienuolių nuosavybės teisės, Helsinkio sutarties pažeidimai. Tik deja, čia iškyla dar priešingybės. Mes visus šiuos klausimus kitaip suprantam ir interpretuojam. Sovietinė "valdžia" visą tai aiškina jai palankia prasme ir, kaip iš LRK Kronikų matome, tatau laikui nusižengimais jų įstatymams ir "nusikalstantiems" pritaiko griežtas bausmes. Nieko nepadėtų mūsų nuosir- dūs aiškinimai, kad ir kaip stengtumėsi įrodyti, jog reikia gerbti žmogaus Teises. Jie visai mūsų pastangas atmes- ty ir mūsų bei laisvojo pasaulio žmogaus Teisių sampratą paneigs, bet savo nusistatymo vistik laikysis. Tatau visam pasauliui yra žinoma, kas su Sovietų "valdžia" vedė dialogus.

Na, ir užsimojimas. Negalima su tuo sutikti. Juk toks paskaitininko nurodytos — pagrindinis Bendruomenės darbas būtų tiesiog kontraversinis ir net priešingas Lietuvių Bendruomenės char- tai. Taipogi, toks bendruomenės darbas liktų iš anksto pamerktas nepasisekimui, net mūsų išeivijos sunaikinimui.

Mūsų išeivija juk siekia Nepriklausomos Lietuvos atstatymo! Užmegzimas nuolatinų ryšių su dabartine Lietuvos "valdžia" niekad su mumis nekalbės apie mūsų norą atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę. Tai kam mums reikia tokio dialogo?

Tiesa, tiek išeivijai, tiek Lietuvos "valdžiai" kaip kun. J. Šarauskas nurodo, opūs

klausimai yra: tikėjimo lais- vę, kunigų ir vienuolių pa- ruošimas, bažnytinės turto nuosavybės teisės, Helsin- kio sutarties pažeidimai. Tik deja, čia iškyla dar priešin- gybės. Mes visus šiuos klau- simus kitaip suprantam ir interpretuojam. Sovietinė "valdžia" visą tai aiškina jai palankia prasme ir, kaip iš LRK Kronikų matome, tatau laikui nusižengimais jų įsta- tymams ir "nusikalstantiems" pritaiko griežtas bausmes. Nieko nepadėtų mūsų nuošir- dūs aiškinimai, kad ir kaip stengtumėsi įrodyti, jog rei- kia gerbti žmogaus Teises. Jie visai mūsų pastangas at- mes- ty ir mūsų bei laisvojo pasaulio žmogaus Teisių sampratą paneigs, bet savo nusistatymo vistik laikysis. Tatau visam pasauliui yra ži- noma, kas su Sovietų "val- džia" vedė dialogus.

Taigi kun. J. Šarausko siū- lomi pokalbiai, atrodo, išvi- nuo akių vadų, saugok mus, so mums nepriimtini. Tai tik Viešpatie..."

Liudas Damulis

ENERGIJOS KRIZĖ

Izraelio ir arabų ginčas dėl sienų, užimtųjų žemių ir kt., sukėlė visame pasaulyje energijos krizę. Baltieji Rūmai, užtardami Izraelį, visu stiprumu spaudė arba — bus nusileisti ir paklusti Izraelio naudai. Arabų kraštai pasipriešino ir pavartojo baisiausią šių dienų ginklą — naftą, be kurios motorizuo- tas Vakarų pasaulis negali išsiversti.

Todėl įvyko ir ekonominis sukrėtimas ir arabai dėl Izraelio interesų laiko pasaulį kaip ponas šuniuką už virvutės: kiek nori, tiek parduo- da ar neparduoda, kainas ke- lia be jokios tvarkos. Eilinis žmogus laukia, kas bus to- liau. Taigi, tų abiejų tau- tų ginčas ir teroristiniai veiksmai veda pasaulį, at- rodo, į katastrofą. Kuo grei- čiau susidėrės savo tarpe, tuo geriau.

Abi besikivirčiančios pu- sės parodė ir nacišką, ir ru- sišką komunistišką žiauru- mą teroristiniais veiksmais.

Daugelis tvirtina, kad šio- ji planeta be karų negali gy- venti... "Nuo bado ir karo, ir lomi pokalbiai, atrodo, išvi- nuo akių vadų, saugok mus, so mums nepriimtini. Tai tik Viešpatie..."

J. Vaidlonis

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JAU 25 METAI NUO „SPUTNIKO“ PALEIDIMO

Spalio mėn. 4 d. suėjo dvidešimt penkeri metai nuo Sovietų Sąjungos dirbtinio satelito "Sputniko" išmetimo į išorinę erdvę. 184 svarų "Sputnikas" nugalėjęs žemės traukos jėgą, pakilo į 560 mylių aukštį ir per vieną valandą 35 minutes apsisuko apie žemę, siųsdamas radio signalus. Sėkmingas "Sputniko" išmetimas Sovietų sąjungoje ir visame pasaulyje buvo sutiktas kaip nepaprastas įvykis, nes tai buvo pirmas žmogaus laimėjimas prasiveržti į išorinę erdvę.

Amerikos spauda, rašydama apie Sputniko išmetimą į tolimąją erdvę pastebėjo, kad Sovietų Sąjungos laimėjimas JAV prestižui sudavė skaudų smūgį, prilygstantį Pearl Harbor. Tačiau, JAV vyriausybė tyliai pernešė skaudžius užmetimus ir tyliai suorganizavusi mokslines jėgas ir sukaupusi kapitalą, po įtempto darbo, 1959 m. iškėlė žmogų ant mėnulio, kuris grįždamas atvežė mėnulio uolų ir kartu grąžino Amerikai garbę istorinės erdvės laimėjime.

Sovietų Sąjungos varžybos dėl istorinės erdvės užkariavimo per tą laiką nukrypo visai kita kryptimi — į ją išnaudoti militariniams tikslams. Todėl nestebėtina, kad per 25-rių metų laikotarpį išorinė erdvė tapo strategų kovos lauku tarp Sovietų Sąjungos ir JAV. Per tą laiką abu kraštai pasiekė didelių laimėjimų, išmetant į išorinę erdvę įvairius satelitus, juos panaudojant komunikacijos reikalingam, bet kartu perduoti ir kariškiems įsakymams kariuomenei, esančiai svetimuose kraštuose: Afganistane ar Viduriniuose Rytuose, taip pat juos panaudojant sekimui prieš teritorijos ar povandeninių laivų, kada iš jų paleidžiamos raketos ir t. t. Nepaprastai greitai gaunamos žinios apie bet kokius vienos ar kitos šalies nepageidaujamus žingsnius — sulaiko nuo nepagalvotų žygių ar veiksmų.

Sovietų Sąjunga, norėdama apsisaugoti nuo žvalgybinių satelitų budrios akies, yra išradusi ir paleidusi į erdvę satelitus "žudikus", kurių uždavinys sunaikinti prieš žvalgybinius satelitus virš sovietinės teritorijos. Nuo 1971 m. sovietinė Rusija griežtai vykdo militarinę programą ir yra paleidusi 125 įvairius "Sputnikus", tuo tarpu JAV tik 18. Tokie satelitai 70% turi atlikti vienokią ar kitokią karinę misiją. 20 jų skrieja per JAV teritoriją. Birželio 18 d. Sovietų Sąjunga atliko bandymus su "žudiku" satelitu, kuris prisiartinęs prie Amerikos komunikacijos satelito, bet

vis dėlto nedrįso jo sužaloti, vengiant JAV atveiksmio. Satelitų sužalojimas ar jų numušimas labai sunkiai susėkamas, nes erdvėje randasi tūkstančiai skeveldrų jau sugriuvusių satelitų, kurių negali susekti radaras.

Spėjama, kad Sovietų Sąjunga jau yra pasigaminusi erdvės minas, kurias galima radio pagalba susprogdinti iš žemės ir numušti satelitus. Nemažiau pavojingi yra laserio spinduliai, kuriais Sovietų Sąjunga jau 1985 m. gali pradėti satelitų medžioklę. Laserio spindulių pagauti negali joks radaras. 1981 m. sovietams pavyko erdvėje sujungti "Saliut 6" su "Kosmos" platformas, kurių sujungimas sudarė kosmonautams tikrą stotį atliekant karinius uždavinius ir t. t.

Dar nėra sudaryto tarptautinio susitarimo dėl universo pasidalinimo, kuris būtų paskirstytas atskiroms tautoms ar kraštams ir satelitai gali skraidyti įvairiomis kryptimis. Todėl Sovietų Sąjunga, lygiai kaip ir Amerika ar kiti kraštai, laisvai naudoja išorinę erdvę. Bet grėsiant erdvės karui ir jo pavojui, prezidentas R. Reagan yra sudaręs "Space" komandą, kuriai paskirta 140 mil. dol. ir kuri privalės peržiūrėti pasirošimą erdvės karui.

Atsarga gėdos nedaro ir niekas nėra tikras, kad branduoliniai ginklai nebus panaudoti norint sunaikinti priešą. 1946 m. Amerika, būdama vienintelis kraštas, kuris turėjo savo rankose atominę bombą, Jungtinių Tautų organizacijai buvo pasiūliusi suorganizuoti tarptautinį organą ir jam pavesti branduolinius ginklus ir medžiagų kontrolę iš kurių jie yra gaminami. Tačiau Sovietų Sąjungai pasipriešinus dėl nuolatinės priežiūros, klausimas buvo nustumtas ateičiai. Praėjus trejiems metams nuo šio siūlymo, Sovietų Sąjunga 1949 m. išsprogdino pirmąją savo atominę bombą ir tolimesnės bet kokios derybos nutrūko, o branduolinių ginklų arsenalas pradėjo augti ir didėti.

JAV Prezidentas 1981 m. vėl atnaujino derybas, bet dabar dėmesys nukrypo nuo jų kontrolės ar visiško užšaldymo, bet derybos vedamos dėl jų skaičiaus apribojimo povandeniniams laivams atominį raketų, tarpkontinentalinių ir kitos rūšies sviedinių ar raketų skaičiaus nustatymo ir pan. Visiškai neminint čia esančių išorinėje erdvėje gaminių, kurie jau pradėdami apginkluoti branduoliniais ginklais.

P. Indreika

Jų Keturios, o Aš Vienas...

V. Kačergius

(Ispūdziai iš kelionės po Ispaniją, Portugaliją, dalį Maroko bei Prancūzijos).

(Praeitose atkarpoje vietų pavadinimai turėjo būti parašyti taip: Tower of Belem ir Palacio National Queluz) (tesins)

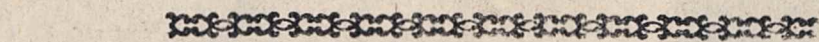
Kalbėdama apie augmeniją vadovė pabrėžė, kad Portugalijoje daugiausia auga 3 medžių rūšys: kamščių medžiai eukaliptai ir alyvų medžiai. Miškuose matosi pušų ir kitokių medžių. Eukaliptai (Australijos augalas) čia buvo užveistas anais žemių atradimo laikais ir čia gerai "įsipilietino". Jo lapus portugalai naudoja vaistų gamybai, o medieną tinka popieriaus gamybai. Važiuojam greitkeliu ne ilgai, apie 40 km. ir pasitenkinam tik paprastu plentu, o vietovė gana įvairi ir kalvota, vietomis kalnuota. Laukai daugiausia apsodinti alyvų ir kamščių medžiais. Kamščio medis, savo išvaizda niekuo nepasižymi. Jo kamienas kreivokas, kaip ir žmogus, kuo senesnis, tuo daugiau gumby turi. Beto, jis neištyšęs į viršų. Tačiau jo žievė tinka kamščių gamybai. Teko matyti ir šviežiai nuluptais kamienais medžių. Jie, nelyginant kraujuoti, yra rausvos spalvos. Vėliau jie patamsėja, atgauna naują žievę ir po 9 metų vėl tinka lupimui.

Portugalijos slėniai yra gana derlingi, daugiausia molingos žemės, kur gerai auga kviečiai ir kiti javai. Mūsų pakelėj mažai pasitaikė tokių laukų, vadovė sakė, kad žemdirbiystė klesti daugiausia Portugalijos šiaurinėje dalyje. Bet raudonų molų Portugaliją tikrai turtinga. Pravažiuojant neteko matyti kitokių namų, kaip plytinių, baltai dažytų ir visi raudonų čerpių stogais. Iš pradžių gražu žiūrėti į slėniuose esančius trobesius — baltus, su raudonom "kepurėmis", vėliau akis pasigenda ir kitokių spalvų, tačiau jų neužtinki. Važiuojant per laukus pasigedom, mums įprastų naminių gyvulių: karvių, arklių, avių ir t. t. Juos čia pavaduoja asilai ir ožkos. Asilas geriausiai tinka kalnuotose vietose, nešti naštą, prikrautas alyvmedžių vaisių iš kurių bus išspausintas aliejus. Gi šiose vietose sunkiau su pašaru, dėlto ir ožka turi pavaduoti karvę. Pavažiavę apie 120 km. sustojom apžiūrėti Alcobaca gotų stiliaus bažnyčios ir vienuolyno. Bažnyčia yra 12-to šimtmečio ir nėra puošni.

Ji laikoma ilgiausia pasaulyje bažnyčia. Bažnyčia tuo garsi, kad joje yra antkapiai vieno iš Portugalijos karalių — Petro (isp. Pedro) ir jo numylėtinės Ines (rūmų damos). Čia buvus labai karšta meilė tarpe tų žmonių; jie susigyveno vaikų, kad galėtų atsistoti į sostą ne "mėlyno" kraujo, Petro ir Ines sūnus. Ines buvo nužudyta karaliaus Alonso IV ir Petras tampa karalium. Jis uždėdė karališką karūną ant Ines (lavono) galvos. Sakoma, kad tai yra vienintelis atsitikimas istorijoje — apvainikavimas nėgyvos asmenybės. Antkapiai gana puošni su išgraviruotais vaizdais iš biblijos (paskutinis teismas ir t. t.).

Prie bažnyčios stovi vienuolynas, kur anksčiau gyveno 900 vienuolių. Dabar ten yra prieglauda seneliams. Šiek tiek pereinant per vienuolyno patalpas krito į akį virtuvė, kuri palikta taip kaip buvus. Tai labai didelis kambarys su kaminu, panašiu anksčiau matytu Sintroje, o vandenį virtuvės reikalingam galima semti tiesiai iš prabėgančio požeminio upeliukėlio. Čia tam tikslui palikta neužmūryta duobė. Juoką sukėlė visiems vienas kambarys, ir kurį įeiti galima buvo tik per labai siauras duris. Šios durys (plyšys) buvo vartojamas vienuolių svoriui reguliuoti. Laikas nuo laiko, vienuoliai buvo verčiami pralįsti pro tas duris. Kuris nepralenda dėl viršsvorio, turi badauti iki pralįsti. Sako, kad tie vienuoliai ilgai gyvendavo.

1982. XI. 4

Nuo Alcobaca apie 11 km. randasi charakteringas žvejų kaimas Nazare. Čia, norint privažuoti Atlanto vandenį, tenka nusileisti nuo 700 metrų kalvos. Žvejų kaimas yra gana romantiškas su savo labai siaurom gatvelėmis, apkrautom ant namų sienų ir ant žemės visokiomis prekėmis. Matosi daug žvejų žmonių rankdarbių. Čia gali pamatyti ir moterų senoviškai apsirengusių, nešančių ant galvos uždėtas įvairias naštas. Jos dėvi dažnai po 3-4 sijonus iš karto. Sijonų skaičius atvaizduoja žvejų moterų nuotaiką — upą: geresnis ūpas — 3 sijonai, blogas — tik vienas ir t. t. Teko pamatyti moterų juodais drabužiais. Mat, vietiniai papročiai reikalauja, kad mirus vyrui, žmona visą savo gyvenimo laiką dėvėtų juodus rūbus.

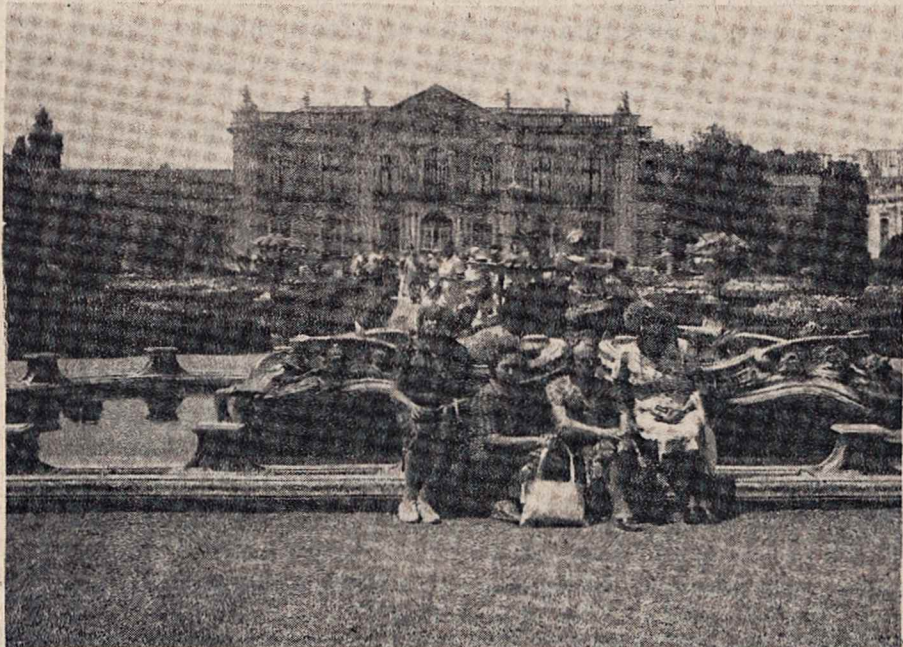
Portugalijoje teko matyti daug žaislų, suvenyrų ir net ant bažnyčių bokštų gaudžių figūrėlių. Šis reiškinys turi savo istoriją. Vadovė mums papasakojo padavimą apie gaidį. Kadaise, labai seniai, vieno didiko labai turtingo, žmonai prapučė brangus papuošalus — perlas. Kaltė buvo suversta tarnui, nes niekas kitas negalėjo prie tos brangenybės prieiti. Tarnas buvo nuteistas mirti, nors jis prisiekinėjo esąs nekaltas. Dar prieš bausmės vykdymą didikas pasiūlydavo nuteistąjį į valgomąjį, kur ant stalo, tarp kitų patiekalų buvo ir iškeltas gaidys. Didikas, pakviestų svečių akivaizdoje taria: "Prisipažink, kad esi kaltas ir pasakyk, kur padėjai tą brangenybę". Tarnas verkdamas prisiekinėjo esąs nekaltas ir nežinąs nieko apie ją. Tada didikas lyg pasityčiodamas taria: "Jeigu šitas iškeltas gaidys pragiedos — būsi išteisintas". Visų nusistebėjimui, gaidys pragydo ir iš jo snapo iškrito puikūs perlas.

Kurį laiką turėjom progos pasidairyti po Nazare kaimą, "paganyti akis" visokių rankdarbių megstiniai, statinės ir t. t.) gausybė. Minkštesnės širdies eksurantai turėjo progos "pravėdinti savo pinigine", įsigydami visokių dalykėlių, kurie čia gana pigūs. Aš, kuris priklausau prie "kietaširdžių partijos" irgi neiškenčiau neišsigijęs pora menkniekių.

Įdomus yra Nazare paplūdimys. Čia daug vasarotojų maudos Atlanto bangose. Ant kranto matosi daugybė senoviškų (dabar nenaudojamų) žvejų valčių. Gi vasarotojai savo gležnas kūnas slepia po užtiptomis baltomis paklodėmis, pritvirtintomis ant tam tikrų kuolų. Ten susidaro savotiškas "paklodžių miestas", po kurių stogu tyso "nuogybės".

Pasistiprinę sename žvejų restorane gerais pietumis, vėl išsikėlėm į aukštą Atlanto krantą, kur keletą minučių gėrėjomės Nazare iš 700 metrų aukštumos. (b. d.)

Mūsų montrealietės Palacio National aikštėje, Queluz'e

algimanto skiltis

PAVERSMIŲ PARAŠTĖJE

Sukaktuvininkas rašyt. Vytautas Alantass savąjį jubiliejų lyg ir apvainikavo visai solidžiu lyrikos rinkiniu "PAVERSMIAI". Tai ir vėl jo kūrybiniuose plotuose, lyg ir naujas pasireiškimas. Sakome naujas, nes Alantą, bent iki šiol, geriausiai pažinome kaip publicistą, dramaturgą, r. išvis, prozininką. Šiose dailiojo žodžio srityse, jis visada buvo įdomus, temomis aktualus, skaitytoją patraukias. Mūsų raštijoje, išties, neturime daug autorių, kurie reikšėsi beveik visuose literatūriniuose žanruose. Vyt. Alantas, vadinasi, yra vienas tų retesnių kūrėjų, laisvai besireiškiančių visokeriopame literatūriniame gyvenime, nors kritikai, greičiausia, jo stiprybę laikys beletristika ir dramaturgija.

Įdomu ir miela skaityti Alanto poeziją. Tai, pagaliau, sritis, kurioje, jo paties žodžiaisariant, jis nereiškia pretenzijų brautis į Parnaso eiliuotojų kolegiją. Dar daugiau, "pastovių poetu" jis nepasidarė, nors ir ryšių su eilėdaryba nenutraukė per visą gyvenimą. Gai kai kas tokį reiškinį pavadintų "laisvalaikio poezija". Bet toks apibendrinimas varg ai ar būtų tikslus, nes paties rašytojo prisipažinimu, poezija jį viliojo ir savosios eilėdaros vis išsprausdavo į rašomąją prozą (palyg. "Šventaragyje").

Eiliniai skaitytojai (gai net poezijos nemėgėjai), paprastai poeziją skirstome į klasikinę ir moderniąją. Kurion grupėn rikiuoti ar skirti Vyt. Alantą, gana sunku nusakyti. Viena gana aiški, jis nėra "modernus" poetas, kita vertus, ne kiekvienas jo posmas laikytinas ir klasikinio eilavimo. Jis tačiau, yra originalus, sau savotiškai nesivaikęs tokių ar kitokių poezinių srovių ar kriterijų, bet pilnai ištikimas savajai meninei tiesai, nenutoldamas nuo poetinės estetikos ir tikrai platokai suprasto patriotizmo. Sustojant ties ta patriotine tematika, turi tarti, kad sekiau ar giliau patriotinių posmų, tiesiogiai ar ne, gali užtikti ar tik ne daugumoje šio naujojo rinkinio pusiapių. Tai nėra pigi, sacharininė ar bačkinė retorika, bet gerai apgalvoti, išsijoti ir rūpestingai atrinkti posmai. Poeto ryškiai matoma ir jaučiama gimtosios žemės, sodžiaus ir visos Lietuvos meilė, pagarba jos istorijai, gėrėjimasis ja, lyg ir sudaro "leitmotyvą" visai knygai.

Žodžių ir minčių erudicija visame rinkinyje rodo ne tik autoriaus kruopštumą, bet ir kūrybinio polėkio inteligenciją, žodžių ir minčių kultūrą. Savaimingas, pagaunantis ir įtikinantis net ir jumoru persunktas atskiras skyrius "Iš juokingos pusės". Pradėtas paprastu, bet daug ką išryškinančiu ketureiliu:

Esame tauta pakankamai turtinga, —
Turim savo velnius, angelus ir dvasias.
Net ir politikų mums nestinga,

Kurie vieningai veda tautos gretas...
Itin vaizdingas, skambiu "Lietuvos Karalių Portretai" vardu skyrius, kuriame dideliu įžvalgumu, pagarba ir pilnu supratimu kalbama apie visą eilę istorinės Lietuvos valdovų. Čia ryškiami kai kurie istoriniai faktai, gražiai suidealinti, lyriškomis emocijomis perpinti. Stiprus ir išspūdingas karališkasis poetinis vainikas Lietuvos didiesiems valdovams:

Ir taip per visus 215 pusiapius, tęsiasi visai kitas Alantas, mažiau pažįstamas. gal net ir nevisai, bent iki šiol, supastas ar įvertintas.

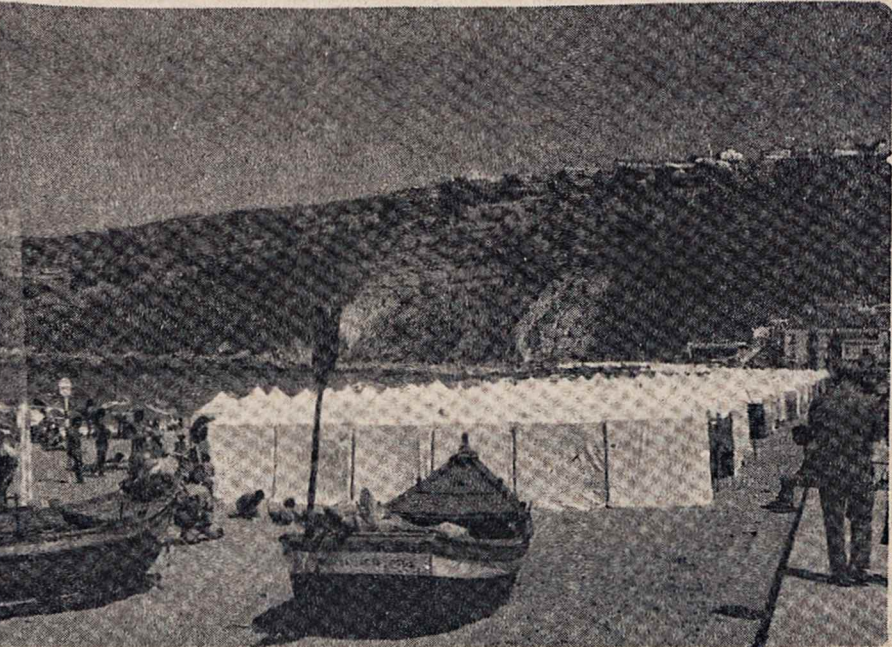
Tačiau, už vis svarbiausia, kad jis liekasi ir toliau kūrybingai išradingas, joku būdu neišsisėmęs, bet savo brandaus žodžio formomis patraukiantis, efektyvus, netais ir visai dramatinis kūrėjas. Gal jis ir nešaukia tautos, gal jis nesiruošia į tautos pranašus ar vizijas, bet ir toks, koks jis šiandien yra, Vytautas Alantas liekasi neišbraukiamu iš viso mūsų literatūrinio pasaulio metraščio pusiapių.

Šis leidinys iliustruotas rašytojo netolimos kaimynės dail. Danguolės Šeputaitės-Jurgutienės. Jos tapytas Vytauto Alanto portretas, išspausdintas knygoje yra išraiškus, realiai išieškotas ir pilnai pavykęs. Šalimais smulkstantis aukuras gali vaizduoti rašytojo kūrybinį potencialą o gal net ir savotišką viziją į pirmąją lietuvių religiją. Gaila tik, kad kitų iliustracijų spaudos darbas (tikriausiai dėl spausdinimo technikos trūkumų) pilnai neatsiliepė menininkės turėtas intencijas. Šiaip — tai knyga švariai ir tvarkingai paruošta. Jos leidėjai — Ignas Andrašūnas, Simas Kašellionis ir mecenatas Vyto Uznis. Rinkėjas — Al. Pakalniškis, Jn., spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje.

Apie žveigiant, knyga puiki dovana vis retėjan tiems lietuviškojo grožinio žodžio mylėtojams.

Nazare paplūdimys su senomis žvejų valtimis.

Nuotr. V. Kačergiaus

KULTŪRINIS PUSLAPIS

27-TŲJŲ K.L.B. POEZIJOS VAKARE IR
KITUOSE RENGINIUOSE

Birutė Nagienė
/tėsinys/

IŠKILMINGOS PAMALDOS

Sekmadienį, Šv. Kazimiero bažnyčioje, pagerbiant jos 75 m. sukaktį ir žymint Kanados Lietuvių Dienas, mišias laikė vysk. A. M. Cimichella (negalėjus atvykti vysk. Brizglui), asistuojant 5-iems lietuviams kunigams, vienam prancūzui ir vienam italui.

Pradžioje jungtinis choras sugiedojo lotynišką giesmę, vyskupas pasveikino visus. Puikiai nuskambėjo lietuviškai tradicinė "Pulkim ant kelių".

Kun. P. Gaidas pasakė pamokslą, ragindamas nepaniršti savo kilmės ir savųjų krikščioniškųjų tradicijų. Jis taip pat atliko skaitymus iš Šv. Rašto.

Svečių vyskupui buvo įteikta dovana-medinė lietuviška meniška koplytėlė. Jungtinis choras gražiai giedojo, diriguojant muz. A. Stankėvičiui. Dalyvių buvo pilnutėlė bažnyčia.

Lietuvių liuteronų-evangelikų pamaldos vyko Šv. Jono bažnyčioje. Jas laikė kun. P. Dilys. Savo pamoksle jis iškėlė, naudodamasis Šv. Rašto tekstu, kad žmogus yra skirtas būti laisvu.

27-tųjų KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ KONCERTAS

Sekmadienį, spalio 10 d. vyko didysis koncertas Andre Laurendeau Kolegijoje.

Programa, belaukiant garbingųjų svečių prasidėjo su pusvalandžio vėlavimu (ir dar po to vienas kitas mūsiškės publikos slinko pro duris, ieškant vietos atsisėsti...).

Prasivėrus uždangai, pamatėme jungtinį chorą scenoje. Sugiedotas Kanados Himnas. Tėv. J. Kubilius paskaitė invokaciją. Tai buvo viena gražiausių invokacijų, kokią teko girdėti. Štai jos tekstas:

Neieškok, Viešpatie, nė vienam iš mūsų pamiršti savo kalbos, kad neliktume bevėrdiai savo tautai ir dar mažiau reikalingi kitoms tautoms. Pasidavę išdavystei motinos žodžiui, kuo tikinsime, kad neišduosime ir kitų tautų žodį?

Neieškok, Viešpatie, atsižadėti savo papročių: dainos, šokio, drabužio ir maldos, kad nereikėtų driskiais ieškoti dangstyti švėtimu drabužiu. Nebepažins tavęs tavo motina, nepriims tavęs ir švėtima pamotė. Driskio nė viena tauta neieško.

Neatimk, Viešpatie, savo išminties, kad nepradėtume griauti savo ir kitų gyvenimo amoralystės ir bedievytės purvą. Tokių niekas nepriima, išskyrus bolševizmą.

Neieškok, Viešpatie, taip toli pasitraukti nuo tavęs, kad Tavo nepažintume ir nebepripažintume kaip savo gyvybės šaltinio, meilės ir džiaugsmo vėsmės.

Greičiau ištiesk, Viešpatie, savo ranką pavergtai, išblaškytai mūsų tautai ir surink visus mūsų tautos vaikus savo deino duobutėje, kad išlaikytumei juos tvirtus ir sveikus skausmo valandose, kol vėl išauš laisvės rytas.

Tėv. J. KUBILIUS, S.J., skaito invokaciją

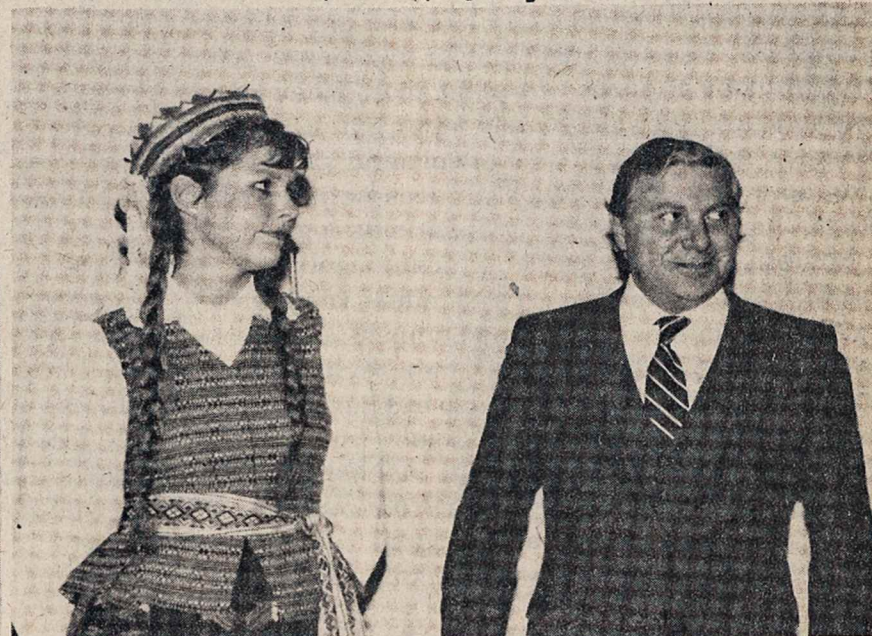
Ž. Jurkutė ir K. Ottaitė palydi R. Prud'homme

Įžanginį žodį rengėjų vardų pakilimoje nuotakoje tarė KLB Montrealio Apylinkės Valdybos p-kas Vincas Pileckaitis. Lyg tęsdamas KLD atidarymą Poezijos Vakare, jis pradėjo iš liai padėklamuodamas po posmą Maironio, Nagio ir Bradūno eilėraščių, kaip motto.

Pasidžiaugdamas jaunimo vis didesniu įsijungimu ir darbų perėmimu bendraujant su vyresniaisiais, visai pilnai auditorijai pranešė, jog prieš pat KLD šventę iš provincinės vyriausybės Kultūrinių Grupių ir Imigracijos ministerijos bei (kurių Montrealio lietuvių talka) buvo gauta šioms dienoms 10 000 dol. parama. Pakilo katučių audra.

Ina Lukoševičiūtė praveda programą

E. Vazalinskaitė su Y. Lamarre

Visos nuotr. R. Otto

Programą pravesti scenon pakviesta Ina Lukoševičiūtė, kuri pristatė garbės svečius ir visą koncerto programą žvaliai, puikiai trimis kalbomis, gražia laikysena, gražiuose tautiniuose drabužiuose.

Kaip ir po Kanados Himno, taip ir po šios invokacijos publika plojo, kas gana keista. Bet matyt, nuotaka buvo tokia pakili (o gal kai kas sumaišė su hockey rungtynėmis - kada labai juokingai ploja po Himno dar visiems žaidėjams nesusčiuožus į aikštę... O invokacija pagavo jausmus...)

Svečiai tarė sveikinimo žodžius - Yvon Lamarre - Montrealio Savivaldybės atstovas (suklydęs ir pavadinęs mus ukrainiečiais. Publika tuojuo reagojo būbavimais, ir jis atsiprašęs, pasitaisė ir tęsė sveikinimus. Sako, kad labai dėl to pergyvenęs; dažnai kviečiamas pas ukrainiečius...). Nuoširdžiai sveikino Roger Prud'homme - Quebec'o Imigracijos ministerio pavaduotojas, Roma Hains - liberalų parlamento atstovas Quebec'e, inž. Kutkus - JAV Lietuvių Bendruomenės p-kas. Buvo pristatyti J.R. Simanavičius - KLB LB vicep-kas, kun. Mario Paquette - vicekancleris. J.E. vysk. André Cimichella, Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas (b. d.)

ELEKTRINIO APŠVIETIMO PRADŽIA SUVALKUOSE IR AUGUSTAVE

Inž. A. Žilinskas

Elektros energija Rusijos imperijos lietuviškose gubernijose pradėta naudoti XIX a. viduryje. 1854 metais per Lietuvą nutiesus Peterburgo-Varšuvos elektromagnetinio telegrafo liniją, tais pačiais metais Suvalkų gubernijos Marijampolės (dabar Kapsuko) mieste atsirado telegrafo stotis, kurioje buvo naudojami cheminiai elektros energijos šaltiniai. Taigi, šie metai laikytini elektros energijos naudojimo Suvalkų gubernijoje pradžia.

Tačiau plačiau elektros energiją pasaulyje imta naudoti tik tada, kai buvo išrasti elektros generatoriai. Apšvietimas tapo populiariausia elektros energijos naudojimo sritimi. Pirmasis elektrinis šviestuvas sužibo Paryžiaus municipalitete 1876 metais.

Elektros šviesa lietuviškąsias gubernijas pasiekė tik XIX a. paskutiniame dešimtmetyje. Elektrinis apšvietimas sparčiausiai plito pramoniniuose Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Suvalkų gubernijoje buvo stiprus žemės ūkis, tačiau pramonė buvo silpna. Reikia manyti, kad dėl to ir elektrinis apšvietimas čia pasirodė tik XX a. II-jo dešimtmečio pradžioje.

Pirmosios žinios apie elektrinį apšvietimą Suvalkų gubernijoje randamos iš 1911 metų. Tais metais gubernijos valdyba inspektavo visus kino teatrus. Iš surašytų aktų aiškėja, kad elektrinis apšvietimas jau buvo įrengtas kai kurių miestų kino teatruose, kaip antai Suvalkų, Augustavo, Marijampolės ir Kybartų. (Lietuvos TSR Centrinis valstybinis istorinis archyvas - toliau CVIA - f. 1009, ap. 9, b. 11 78). Suvalkų kino teatro apžiūros akte rašoma, kad elektros dinamo mašina, kuri matyti, veikė teatro rūsyje ar priestate. Nuo skirstymo lentos į salę ir foje buvo nutiesti du laidai. Saugikliai ir jungikliai buvo nesalėje, o atskirame kambaryje. Apšvietimui buvo naudojama 65 voltų įtampos nuolatinės srovės elektrė. Kino teatras buvo tuometiniame S. Peterburgo prospekte Nr. 82, - Rozentalio name (S. Peterburgo ir Gardino gatvių kampas).

"Edison" kino teatro (ar tik ne minėtojo teatro S. Peterburgo prospekte?) savininkas Michailas Monastirskis 1911 m. gruodžio 17 d. kreipėsi į Suvalkų miesto prezidentą 4 osl.

tą, siūlydamasis miesto sode įrengti elektrinį apšvietimą. Buvo numatyta įrengti 9 elektros lempučių 100 žvakių šviesumo ir 26 lempučių - 50 žvakių. Elektrų apšvietimui turėjo tikt "Edisono" kino teatro elektrinė. Tačiau Suvalkų gubernijos valdyba to pasiūlymo nepriėmė: jų skaičiavimu žibalinis apšvietimas buvo pigesnis (CVIA, f. 1009, ap. 1, b. 1340).

Tačiau, be kino teatro elektrinės, 1913 metais Suvalkuose veikė dar viena elektrinė - generolo Ganžekio vandens - garo malūne. Malūnas buvo prie Juodosios Ančios. Šiame malūne buvo įrengta 140 A, 115 V. "Visuotinės elektros kompanijos" dinamo mašina. Iš elektrinės buvo nutiestos net keturios (25 ir 75 mm² skerspjūvio vario laidai) oro linijos. 1913 metais iš šios elektrinės buvo siūlomasi apšviesti II-sios kavalerijos diviziono štabą, butus ir paroduoves tarp malūno ir Minco namo (S. Peterburgo prospekto ir Uspenskos gatvės sankryžos).

Turėdama mintyje Elektrinio apšvietimo draugijos planuojamą šio miesto apšvietimą, Suvalkų gubernijos valdyba iš pradžių šių darbų vykdyti neleido, tačiau vėliau (1914. III. 13 d.) savo sprendimą pakeitė. Minėtoji miesto dalis tikriausiai buvo apšviesta dar iki Pirmojo pasaulinio karo pradžios (CVIA, f. 1009, ap. b. 1362).

1913 metų pabaigoje elektrinis apšvietimas buvo įrengtas ir 5-jo artilerijos diviziono teritorijoje. Divizionas buvo įsikūręs Suvalkų mieste, Augustavo plente. Elektros energiją gavo iš kitur esančios elektrinės, iš kurios į divizioną telefono linijos atramomis buvo nutiestas izoliuotas kabelis (Ten pat, b. 1363).

Buyo ir daugiau bandymų įrengti Suvalkuose elektrinį apšvietimą. 1914 m. vasario mėnesį kino teatro "Manus" savininkas V. Šimaniukas prašė leidimo įrengti elektrinę S. Peterburgo prospekte ir Uspenskos gatvės kampe, kuri būtų tiekusi energiją ne tik kino teatrui, bet ir valdiškiems bei privatiems namams apšviesti. Tačiau miesto magistratas tikriausiai, dėl numatomos statyti centrinės, šio leidimo jam nedavė (Ten pat, b. 1410).

1911 metais Augustave veikė elektrifikuotas kino teatras "Lyra". Apžiūros akte rašoma, kad elektrinė įrengta kino teatro rūsyje. Tai buvo nuolatinės srovės, 110 įtampos elektrinė. Iš elektrinės į salę ir foje buvo nutiestos dvi linijos. Skirstymo lenta aprūpinta jungikliais, saugikliais ir dviem reostatais (vienas dinamo mašinai, kitas - projekcinei lempai). Kino teatras priklausė Leibai Kaplanui (Ten pat, b. 1178).

Augustavo miesto ilgosios gatvės Nr. 163 gyventojas Teofilis Milianovskis 1913 metais kreipėsi į Gubernatorių leidimo įsirengti elektrinę, t. y. garo katilą, variklį ir dinamo mašiną. 1914 m. kovo 1 d. projektas patvirtintas ir suteiktas leidimas elektrinei statyti. Elektrinės savininkas ketino apšviesti ne tik jam priklausiusias dirbtuves, bet ir kai kuriuos miesto namus. Neaišku, ar ši elektrinė iki Pirmojo pasaulinio karo veikė: neatmestina mintis, kad ji galėjo veikti, nes tais laikais kai kurie piliečiai pirmą įsirengdavę įmonę, o tik po to kreipdavęsi į gubernijos valdybą leidimo jai įrengti (Ten pat, b. 1370).

Neliečiant šiuo metu Lietuvai priklausančios Suvalkų gubernijos dalies elektrifikacijos istorijos, (1980 m. Vilniuje iš spaudos išeis Lietuvos energetikos istorija, kurioje ir bus nušviesti šios teritorijos klausimai), negalima nepaminti vieno ne tiek istoriškai svarbaus, kiek sensacingo fakto. Jeigu pirmųjų elektrinių atsiradimas Suvalkų gubernijoje datuojamas XX a. II-jo dešimtmečio pradžia, tai pirmosios lempučių uždegimas šiekia 1899 metus. Tais metais Vilkaviškio apskrities viršininkas kreipėsi į Suvalkų gubernatorių, kad šis leistų nutiesti iš Prūsijos Eitkūnų miestelio elektros tiekimo liniją į Kybartus. Mat Eitkūnuose buvo įrengta elektrinė ir Kybartų gyventojai panūdo taip pat įsirengti elektrinį apšvietimą. Buvo numatyta elektra apšviesti geležinkelio stotį bei prie jos esančios pagrindinės gatvės namus. Gubernatorius leido, ir Kenigsbergo elektromonteriai šį apšvietimą įrengė. Elektros energiją tiekė Eitkūnų elektrinė. Manoma, kad tai buvo nors ir trumpa (1-2 km. ilgio), bet vistiek pirmoji tarpvalstybinė elektros tiekimo linija tuometinėje Rusijos imperijoje.

Tokia trumpa elektros naudojimo pradžia Suvalkuose ir Augustave.

(Iš "Aušra", 1981 m. nr. 1. Leidžiama Baltstogėje)

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

10% už 90 dienų term. ind.
11% už 6 mėn. term. ind.
12% už 1 metų term. ind.
11% už pensijų planą
12% už namų planą
10% už specialias taup. sask.
10% už taupymo sask.
6% už čekių sask.

IMA:

už asm. paskolas nuo 16%
už mortgičius nuo 14%

AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos, mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
ir **532-1149** M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 20 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9.30-1

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius 11 %
180-185 d. termin. ind. 11 %
term. indėlius 1 metų 12 %
pensijų s-ta 12 %
spec. taup. s-ta 11 %
taupomąją s-ta 11 %
depozitų-čekių s-ta 6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo 17 1/2 %
mortgičius nuo 15 1/8 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmadi. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiamie narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaidos (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. Mūsų TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

LIETUVIŲ NAMAI ŠVENČIA SAVO TRISDEŠIMTMEČI

Š. m. LAPKRIČIO 6-7 d.
d. LIETUVIŲ NAMAI iškil-
mingai paminės savo veiklos
30 metų sukaktį.

Šeštadienį, lapkričio 3-
Karaliaus Mindaugo ir Kara-
lienės Mortos Menėse vyks
KONCERTAS ir BALIUS.

Koncerte meninę programą
atliks sol. Dana STANKAITY-
TĖ iš Chicagos, akomp. muz.
J. G. O v e d u i ir VOLUNGĖ,
vad. D. Viskontienei.

Lapkričio 6-7 d. d., Gedi-
mino Pilies Menėje vyks dai-
lės paroda: Sofijos Pa c e -
vičienės KERAMIKA
ir Antano Suprono-ME-
DŽIO DROŽINIAI (rengia LN
Moteryų Būrelis).

Sekmadienį, lapkričio 7 d.
Lietuvių evangelikų liutero-
nų PAMALDOS (9:30 v.r. jų
šventovėje) ir 11:30 v.r. ka-
talikų Prisikėlimo Parapijos
bažnyčioje.

• Lietuvių Namų Biuletinį
laikinais redaguoti apsiėmė J.
Varanavičius.

CLEVELANDO "GRANDINĖLE" KONCERTUOS TORONTE

Lapkričio 21 d. į Torontą
atvyksta koncertuoti pagar-
sėjusi "Grandinėle" grupė
iš Cleveland, o, dalyvaujant
ir garsiai mūsų solistei Al-
donai Stempužienei — Šve-
di en e i. Programa pa-
vadinta "Nuo Sudaužtinio iki
Kupolinio". Šokius lydės mu-
zikinių instrumentų orkestrė-
lis.

Tautinius rūšius šiam an-
samblui išaudė torontietė
Aldona Vaitonienė.

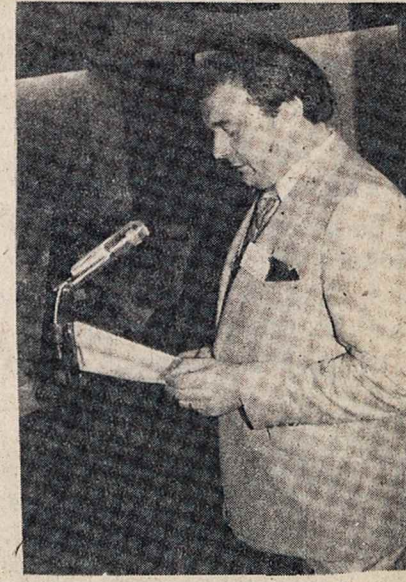
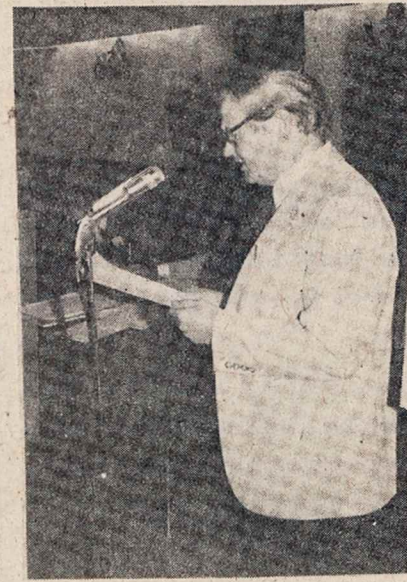
Programa pasižymi dide-
liu originalumu ir autentiš-
kumu.

Koncertą rengia Prisikė-
limo Parapijos Kultūrinė Ko-
misija. Koncertas vyks To-
ronto CENTRAL TECHNICAL
Mokykloje.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO TARYBOS SUVAŽIAVIME
1982. IX.25 26 Toronte, LIETUVIŲ NAMUOSE, kalbėtojai, padarg
svarbiausius pranešimus—

Joana Kuraitė-KLB pirmininkė; Juozas Krištolaitis-KLB Krašto Valdybos iždininkas;
V. Sakas-KLB Šalpos Fondo pirmininkas —

Irena Grabošūtė-Ros-KLB Švietimo Komisijos pirmininkė; Miras Chainauskas-KLB
Revizijos Komisijos pirmininkas, R. S. O n d a — Kanados Lietuvių Sporto Apygardos vadovas

Nuotraukos: J. V. D a n i o

toronto

FILATELIJOS PARODA

Baltijos valstybių-Estijos,
Latvijos ir Lietuvos filate-
lisai kas 3 metai suruošia
jungtinę filatelijos parodą,
kuri yra vadinama BAL-
TPEX. Šis pavadinimas yra
padarytas iš BALTIC PHI-
LATELIC EXHIBITION-
PEX.

Šių metų spalio mėn. 31 d.
tokia paroda buvo jau sep-
tintoji ir vadinosi BALTPEX
VII. Paroda įvyko St. Law-
rence Hall, 157 King St. E.

Kiekviena paroda turi sa-
vo pirmininką. "BaltpeX VII"
- jai pirmininkavo Lietuvių
Filatelistų Draugija, o šių
metų parodai vadovavo estai,
taikninkavo latviai ir lietu-
viai.

BALTPEX VII parodos
proga yra paruoštas suve-
nyrinis vokas, papuoštas vi-
sų trijų valstybių herbais ir
centre- St. Lawrence pas-
tatas. Vokai antspauduojami
su specialiu Toronto pašto
antspaudu, kuris be apvalaus
pašto antspaudu, turi dar šū-
kį (slogan): BALTIC STATES

STAMP EXHIBITION
EXPOSITION-PHILATELIE
ETATS BALTES
BALTPEX VII
OCT. 31 OCT.

Be to, suvenyriniai vokai
antspauduojami su guminiu
parodos antspaudu.

Tokių vokų Toronto pašte

Commemorating the 50th
Anniversary of the death
of Maironis - Lithuania's
National Resurrection Poet

1862-1932-1982
"Kur bega Seipus, kur Nemunas tėva,
Tav mūsų tėvyne, prasi Lietuva"

TORONTO LITHUANIAN PHILATELIC SOCIETY

CANADA 15
POSTAL
CANADA 15
POSTAL

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
7722 GEORGE ST.
LN SALL, P. G.

suanspauoduota daugiau, kad
jų gailėtų įsigyti ir toliau gy-
venantieji. Jų kaina: vokas be
pašto ženkle-25 c., su pašto
ženklu-30 c., ir BAL-
TPEX VII Toronto pašto ant-
spaudu-75 c.

• Lietuvos tautos dainiaus
MAIRONIO 50 m. mirties
sukaktį paminėti Toronto
Lietuvių Filatelistų Draugi-
ja paruošė suvenyrinį voką,
kuris Toronto pašte buvo
antspauduotas Maironio mir-
ties dieną-birželio 28.

Vokai yra dviejų spalvų:
juodi ir fiioletiniai. Jų kai-
na: vokas be pašto ženkle
-25 c., su pašto ženklu-30c.
ir su Toronto filateline ant-
spaudu (VI"28) - 75 c.

Be to, Maironio suvenyri-
niai vokai bus Toronto paš-
te antspauduojami ir su

BALTPEX VII šūkiu.

Kas norėtų įsigyti aukš-
čiau išvardintų suvenyrinių
vokų, gali kreiptis šiuo ad-

resu:

K. KAMINSKAS, 25 Norma
Cres., TORONTO, Ont.,
M6P 3G9.

Simons
Travel
KVIEČIAME KELIAUTI
KARTU 1982

KALĖDOS IR NAUJI METAI
SU GIMINĖMIS LIETUVOJE
GRUODŽIO 20 - SAUSIO 3

Visas grupes lydi savininkai arba patyrę palydovai.
Sutvarkome išskvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nupirkame Lietuvoje gimimės kooperatinius butus, automa-
bilus bei kitus pagaiduojamus daiktus.
Sąžiningai tarpininkaujame tvarkant palikimus gimimės Lietuvoje

SMULKESNIŲ ŽINIŲ TEIRAUKĖS:
TORONTO TEL: (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL: (514) 669-8834 - L. Stankevičius
CHICAGO: (312) 496-8406 - V. Ramonis
LOS ANGELES - (213) 660-6600 - J. Petronis
- (213) 664-0791 - namų;
2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX: 06-986766 5TOR

ŠIUO ADRESU SAŽININGAI PATARNAUJAMA JAU 22 METAI.
Kelionių biuro savininkai - AUDRONĖ ir VYTAS SIMINKEVIČIAI
(Kelionių biuro registracijos numeris - 1835961)

nauti į Hamiltoną. Į St.
Catharines žada atvykti kun.
Kęstutis Butkus iš Ame-
rikos.

Tėv. Juvenalis yra čia
klebonavęs kelis kartus. Vi-
są sudėjus-17 metų. Dėkingi
lietuviai jam suruošė gra-
žias išieisuves spalio 29 d.

• Ir nedidelė kolonija gali
prasmingai reikštis. St.
Catharines vietos dienraš-
tyje iki dabar buvo atspaus-
dinta apie 40 rašinių Lietu-
vos temomis.

NAUJAS PAVERTŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS NUOPELNĖS!

Sužinojus, kad sovietų a-
gentai Niagaros Miesto Ta-
ryboje pravedė sumanymą
auteikti gyventojus tik prieš
Amerikos apsiginklavimą,
bet ne Sovietų- i teikė me-
morandumą ir bylą laimėjo.
Tarybos posėdyje dalyvavo
Organizacijos p-kas N. Me-
zes, buvęs Vengrijos parla-
mento narys ir gerai žinąs
tikrojo karinio agresoriaus-
Sovietų Rusijos tikslus.

Kor.

APDRAUDA
INSURANCE
* Namų - Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Daugins 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.
Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
233-3334 - 231-2661 - 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

1982 metais numatytos
EKSKURSIJOS
VILNIUS IR KITI
EUROPOS MIESTAI

GEGUŽĖS 26	RUGPJŪČIO 11
BIRŽELIO 16	RUGSĖJO 1
LIEPOS 8	RUGSĖJO 29
LIEPOS 22	

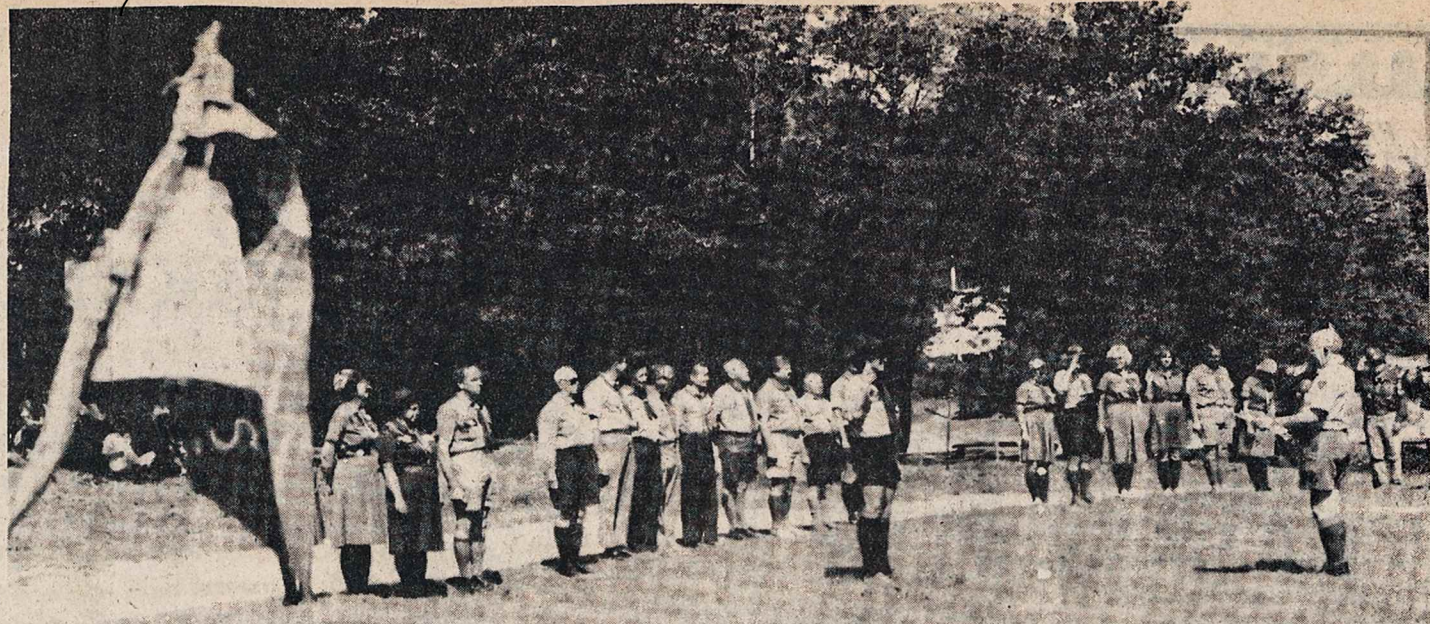
Galima važiuoti vienai arba dviem savaitėm grupėje,
arba pavieniui.
Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu
ir telefonu.

V. Bačėnas ALL SEASONS TRAVEL, B.D.
Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:
Tel. 533-3531
1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ.

ATEIK ! LIETUVIŲ A A (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMA. SUSIRENKAME KIEKVIENA
TREČIADIENI 119 MIMICO AVE. (Royal York Rd. ir
Mimico Ave. kampas) TORONTE, 7.30 v.v.

SKAMBINKIT Tel.: 487-5591

Nuotr. Vl. Bacevičiaus

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
- įsikūręs nuosavose namuose -

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. East
L8M 1L6
Tel: 544-7125

kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiama paslauga

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 10 1/2%
kaskaitines palūkanas
už santapus 10 1/4%
term. depoz. 1 m. 13 1/2%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 11 1/2%
90 dienų depozitus 13%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 16%
asmeninės paskolas 17 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių potarnavimas.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais
nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadieniais
nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

D.L.K. ALGIRDO ŠAULIŲ KUOPA HAMILTONE
š.m. LAPKRIČIO mėn. 20 d. rengia

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMA

JAUNIMO CENTRO SALĖJE

PROGRAMA:

- Trumpas įvadas
- Trumpas MAIRONIO paminėjimas, atlieka AUKURO aktorai
- Meninę programą dalį atliks Clevelando Vyrų Oktetas, vadovaujamas Ryto BABICKO
- Šokiai, grojant J. VAIČIAUS orkestrui

Bus turtinga loterija, įvairių gėrimų baras, skanus maistas, kava ir pyragai.

PRADŽIA 7 val. vak. punktualiai.
ĮEJIMAS: 5 dol. asmeniui.

Sekmadienį 10:30 val. Aušros Vartų šventovėje iškilmingos pamaldos už žuvusius karius, šaulius ir partizanus. Pamaldose organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis!

VISUS HAMILTONO IR APYLINKIŲ LIETUVIUS KVIEČIAME ŠIOJE ŠVENTĖJE SKAITLINGAI DALYVAUTI KUOPOS VALDYBA

chicago

VI-tasis TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE

Rašyt. Anatolijus Kairys, pakviestas JAV LB Kultūros Tarybos, sutiko suorganizuoti ir prarvesti VI-tąjį Teatro Festivalį Chicagoje 1983 m., rudenį, Padėkos Dienos savaitgalį.

TALENTINGO PIANISTO MANIGIRDO MOTEKAIČIO REČITALIS

Jaunimo Centro Didžiojoje salėje spalio mėn. 24 d. įvyko pianisto Manigirdo MOTEKAIČIO pianino rečitalis. Pianistas patiekė įvairią tarptautinių ir lietuvių kompozitorių kūrinių programą. Jo skambinimas pasižymėjo lengvumu ir geru į kūrinius įsijautimu, buvo aukšto meninio lygio.

Šis sezonas ypatingai pasižymi lietuviškų renginių gausumu. Jų čia yra daug ir įvairaus pobūdžio. Labai populiarios yra taip vadinamos Vakaronės, kurios dažniausiai vyksta penktadienį vakarais Jaunimo Centro kavinėje. Vakaronių ciklą pradėjo Irena Kriaučeliūnienė, kuri papasakojo įspūdingus iš savo kelionės po Europą, visa tai pailus-truodama skaidrėmis. Viena vakaronė lietuvių VLIKĄ. Pagrindinį pranešimą apie šią organizaciją padarė iš Clevelando atvykęs Algirdas Kariškaitis. Panašią vakaronių apie VLIKĄ yra numatoma ir daugiau. Vienas penktadienio vakaras buvo skirtas mūsų rašytojams, kurie yra rašę apie

SKAUTAI ROMUVOS STOVYKLOJE, minint XX - ių metų iškilmes. Daromas raportas. Komendantas ps. A. Orentas praneša virš. ps. L. Sapliui. Vyriausioji vadovai: iš kairės. vyr. skn. pavaduotoja S. Gocėtėnė, Vyr. skn. D. Eidiukienė, L. S. S. Tarybos p-kas S. Miknaitis, ir kiti.

Lietuvų okupacijos metais. Tokia kūryba jie skaitė patys ar kiti jų mintis perdavė. Įdomios buvo svarstybos politikos ir švietimo klausimais, kurias surengė ALTO Visuomeninių Reikalų Komisija (vad. dr. Kriaučeliūnas). Šiose svarstybose pasirodė Stasys Lozoraitis, jaun. iš Vatikano, dr. D. Krivickas iš Washington, o ir D. Bindokienė iš Chicago, s. Moderavo J. Jurkūnas. Ypatingai gausu meno parodų, kurios vyksta dvejose galerijose. Viena iš jų - "Čiurlionio" galerija, o kita stačiai tik "Galerija". Per nepilnus du mėnesius jau spėjo įvykti visa eilė parodų Z. Mikšio, B. Zotovienės, M. B. Stankūnienės, G. Žumbakienės ir kt.

Lapkričio pradžioje atidaro vieno iš žymiausių lietuvių dailininkų - Viktoro Petravičiaus darbų parodą. "Galerijoje" (ji yra amerikiečių dailininkų rajone) savo kilimus ir grafiką buvo išstaciūsi dail. Anastazija Tamoliūnienė iš Kanados. Išskirtinai reikia paminėti humoristinio vieneto "Antrasis Kaimas" pasirodymus. Jų buvo numatyta 6, tačiau publikai gausiai lankant, pridėtas ir septintasis. Šis kolektyvas, kuriam vadovauja Algirdas T. Antanaitis, šiemet įžengė į 19-ius savo veiklos metus. Šių metų programa atrodo, yra geriausiai nusisekusi iš visų ankščiau būvusiųjų. Ši sezoną buvo nemažai įvairių žymių veikėjų sukačių minėjimų, kurie sutraukdavo 300 ar daugiau žmonių. Šie minėjimai, baltai su akademijomis buvo surengti Jurgiu Janušaičiui, Antanui Juodvalkiui, Vytautui Alantui, kun. dr. J. Prunskiui ir dr. Jonui Vaičiui. Visi jie yra plačiai pasižymėję literatūriname, žurnalistiniame ar politiniame gyvenime.

"MARGUTIS", FELJETONAI ir "HARMONIJA". Spalio 17 d. Chicago Jaunimo Centro "Margarito" vadovas Petras Petrutis surengė dvigubą pramogą - feljetonų konkurso paskelbimą ir New Yorko "Harmonijos"

Edmund Narouche (Edmundas Narusevičius) Chicago Jaunimo Centre su Ed. Sulaičiu. Šulaitis laiko Narusevičiaus knygą, anglų kalba - "The Secret Life of Political Refugee", kurioje autorius aprašo savo įspūdžius po pasitraukimo iš okupuotos Lietuvos į Švediją. Nuotr. Zigmog Degučio

mišraus kvarteto koncertą. "Margutis" vis Chicago yra pasižymėjęs aržėti mažiau matytus arba visai dar čia negirdėtus vienetus. Ir šį kartą jis pristatė naują vienetą, pasivadinsį "Harmonijos" vardu. Du jauni vyrai: V. Ralys (jis yra ir vieneto vadovas), P. J. Tutinas ir dviejų moterų: R. Bobelytė - Brittan, R. Raiytė - Malinauskienė. Chicagoje gausią publiką visai smagiai nuteikė. Prie jų dar reikia pridėti ir trečiąjį vyrą - M. Yatkauką, kuris sumaniai akomponavo. Svečių iš New Yorko repertuaras buvo gana gausus, nors naujų dalykų ir nedaug buvo. Šiaip jau dainos daug kur girdėtos, populiarios ir nenuobodžios. Kai kurios ir visai linksmos. Tokio pobūdžio programa publikai, atrodo, patiko, nes dainuotojai sugėbė klausytojus patraukti į save. Pradžioje dainavo keturiese, tada sekė mišrus duetas, po to scenoje pasirodė vėl visi. Po pertraukos buvo moterų duetas, kurias sekė vyrų pasirodymas. Pabaigai dainavo visi keturi. Ilgą laiką publika svečių iš New Yorko nenorėjo paleisti nuo scenos. Pradžioje dainininkai davė naujų dainų bisų, o jų pritrūkus, kartojo jau dainuotas. Smagu buvo matyti dainininkų gerą pasiruošimą ir pulkią baisingą medžiagą. Jų kiekvienas gali dainuoti solo,

trečioji - 100 dol., - B. Auginui. Iš viso konkurse dalyvavo 29 autoriai su 30 feljetonų. Mecenatų vardu žodį tarė Irena Kriaučeliūnienė.

• LIETUVIŲ FONDAS mini savo darbo 20-metį. LF idėją lietuvių bei išlaikyti pirmasis pasiūlė dr. Antanas Razma. Dabar šis Fondas išaugo į 2 milijonų dol. sumą.

• ALTA pagerbė savo bankete ilgametį jos informacijos direktorių kun. dr. Juozą Prunskį 75 m. sukaktuvių proga.

• LEMONTO LB Apylinkė ruošiasi švęsti savo veiklos 20-metį.

PASKAITA APIE AUDINIUS
Dail. Anastazija TAMOLIŪNENĖ Jaunimo Centro Kavinėje skaitė paskaitą, pailiustruotą skaidrėmis "Kilimų istorija ir jų dailė". Buvo rodoma ir filmas "Lietuvių audinių dailė". Vakaronė buvo labai įdomi ir pavyko gerai. Lietuvių Tautodailės Instituto Chicago Skyrius spalio 24 dieną.

FLORIDOJE - MIAMI BEACH
Išnuomojamas kambarys su visais patogumais ir atskiru įėjimu, netoli vandens. Lapkričio ir gruodžio mėnesiais - pigiau. Skambinti rytais. Tel.: 1-305-861-2161

SELF SERVICE

VERDUN SHELL

5860 AVE. VERDUN

Atidaryta nuo 7 val. ryto iki 11 val. vakaro.

- VISŲ RŪŠIŲ MECHANINIS TAISYMAS
- SUTVARKOMI KITI ĮSSIDERINIMAI (Tune up)
- PATIKRINAMAS IR ATSTATOMAS MAŠINOS LYGIS
- PAKEIČIAMIS STABDŽIAI (Brake)

(Lietuviams specialus nuolaidas)
(Atidaryta šeštadieniais)

766-4495

VISOKS KITAS PATARNAVIMAS (Towing)

3 Hour Service

\$ 1.50 kelnes pristatant ir atsiimant

SKAMBINKIT: **365-7146**

NETTOYEURS CLEANERS

Dino's

365-7146
7861-A CENTRALE

365-1143
495-906 rue. LaSalle

766-2667
2886 ALLARD

GUY RICHARD

ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogodengys Guy RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbo atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Namų stogo dengimui ar taisymui skambinkite: **364-1470**

Couvertures de tous genres - All kinds of roofing

7725, Georges LaSalle

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOJIMAI.

Tel. 845-2912 EMBASSY FUR.

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.
Chateauguy, Verdon, Que.

Tel.: 691-4763 Tel.: 767-9956

KLD SPORTO ŽAIDYNĖS

XXVII Kanados Lietuvių Dienos Montrealyje pagreitino TAURO Sporto Klubo atgijimą.

Po nenutrauktos 30 metų sporto veiklos, 1981-82 metų krepšinio sezonas Montrealyje nebeturėjo TAURO reprezentacijos. Šios seniausios Montrealyje ir visame Quebec'e krepšinio komandos dingimas iš lietuviškosios ir vietinės veiklos buvo netikėta ir nemaloni staigmena.

Tad buvo džiugu matyti spalio 9 dieną grupę entuziastiškai nusiteikusių jaunuolių vėl ginant šio seno sporto klubo garbę krepšinio aikštėje.

Lietuvių Dienų proga buvo suruoštos dvi draugiškos žaidynės prieš Hamiltono KOVĄ. Abiejose rungtynėse hamiltoniečiai parodė geresnį komandinį žaidimą, laimėdami pirmas rungtynes 69-61 ir antras 85-64 rezultatais.

Už TAURĄ žaidė: Z. SKUČAS, A. GUSTAINIS, L. PIČAITIS, J. JONELIS, L. STASKEVIČIUS, A. PIČAITIS ir J. ŽUKAUSKAS.

Ši sezoną TAURO krepšinininkai dalyvaus Montrelio Krepšinio Vyrų Lygoje net su dviem komandom.

Norintieji žaisti krepšinį, kviečiami į treniruotes, kurios vyksta kas KETVIRTADIENĮ William Hingston Gimnazijoje, nuo 8-9:30 v.v.

Sėkmės atgijusiam TAURUI.

R. Otto

Jaunas gydytojas dr. Donaldas PALIŠAITIS gavo diplomą Sherbrooke, Que. Universitete ir atlieka praktiką Montreal General ligoninėje.

Jis yra sūnus Mildred ir Rapolo Pališaičių.

• SolGina ČAPKAUSKIENĖ dainuos Torontė lapkričio 28 d., sekmadienį, 4 v. p. p., minint LKB Kronikos dešimtmetį Priskėlimo Parapijos salėje.

PASIDŽIAUGTA PLOKŠTELE

Pasirodžius plokštelei "KALĖDOS", kurią įdainavo Montrelio Lietuvių Choras, jo vadovas, dir. Aleksandras Stankevičius suorganizavo priėmimą spalio 25 d., vakare Choro dalyviams ir kvietiniams svečiams. Dainininkės atvyko pasipuošusios tautiniais drabužiais. Jos taip pat pasirūpino puikiais pyragais.

Šampanu "pašventinta" plokštelė, praleistas malonias vakaras. Linkėtina, kad tai nebūtų vienintelė plokštelė.

MIRUSIEJI:

• JACINEVIČIUS Benediktas 86 m., mirė ligoninėje. Liko pusbrolis Julius Milaknis.

• PATAPAS Juozas, 80 m., mirė, palikdamas žmoną Mariją, sūnų Viktorą su šeima ir kitus artimuosius.

Palaidotas per Šv. Kazimiero bažnyčią.

• ŠLEKYS Viktoras mirė ligoninėje. Liko žmona Angelė, dvi sėšerys ir brolis bei kiti artimieji.

Palaidotas per Šv. Kazimiero bažnyčią.

Užuojauta mirusiųjų artimiesiems.

RŪTOS KLUBO BAZARAS

Spalio mėn. 30-31 d. d., Aušros Vartų parapijos salėje vyks Aukštinio Amžiaus Klubas "Rūta" bazaras buvo spalvingas ir labai sėkmingas. Tapo jis žinomas ir labai populiarus kitataučių, ypač prancūzų tarpe. Jau atidarymo vakarą didelė dalis rodinių bei loterijų laimėjų buvo "išpareliuota" ir teko skubiai papildyti išsargų. Bravo, senjorai-ės.

VINCO KRĖVĖS XIV - OSIOS PREMIJOS

ITEIKIMO

BALIUS ~ VAKARIENĖ ~

ruošiamą

1982 m. LAPKRIČIO mėn. 20 d. ŠEŠTADIENĮ, 7 val. v.

Mc GILL FACULTY CLUB

3450 Mc Tavish St.

KAINA \$25.- asmeniui

Groja puikus "ZUBRYN" orkestras

Bilietai gaunami pas A. Otiene, Tel.: 365-1778 ir J. Kibirkstį, Tel.: 683-7941

LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS

• JURĖNAS Jonas, iš Lachute, Que., paaukojo Kanados Lietuvių Fondui \$20, a. a. J. Milerio atminimui.

• Trys broliai JUODVIRŠIAI a. a. Juozo Juodviršio atminimui paaukojo Kanados Lietuvių Fondui \$500, -tuo pa-keldami buvusį įnašą iki \$1.500.

Dėkojame. KLF

• K. BACANSKAS iš Dorchester, Mass., lankydamasis KLDienų proga Montrealyje užsisakė "NL" laikraštį dvejiems metams, su mokėdamas Rėmėjo prenumeratą. Nuosirdi padėka!

• VAIVORYKŠTĖS audėjos vėl pradeda reguliariai pirmačiais, AV bažnyčios rūsyje rinktis naujo kilimo audimui. Rinkasi nuo 3 v. v. Laužiama naujų narių.

BETH AARON SISTERHOOD will hold its Annual Bazaar, Nov. 9, from 7 p.m. to 9 p.m., and Nov. 10, from 10 a.m. to 8 p.m., in the Community Hall, 8125 Stuart Ave., Park Extension. Bargains in clothing and household articles. Refreshment booth.

BETH AARON SISTERHOOD

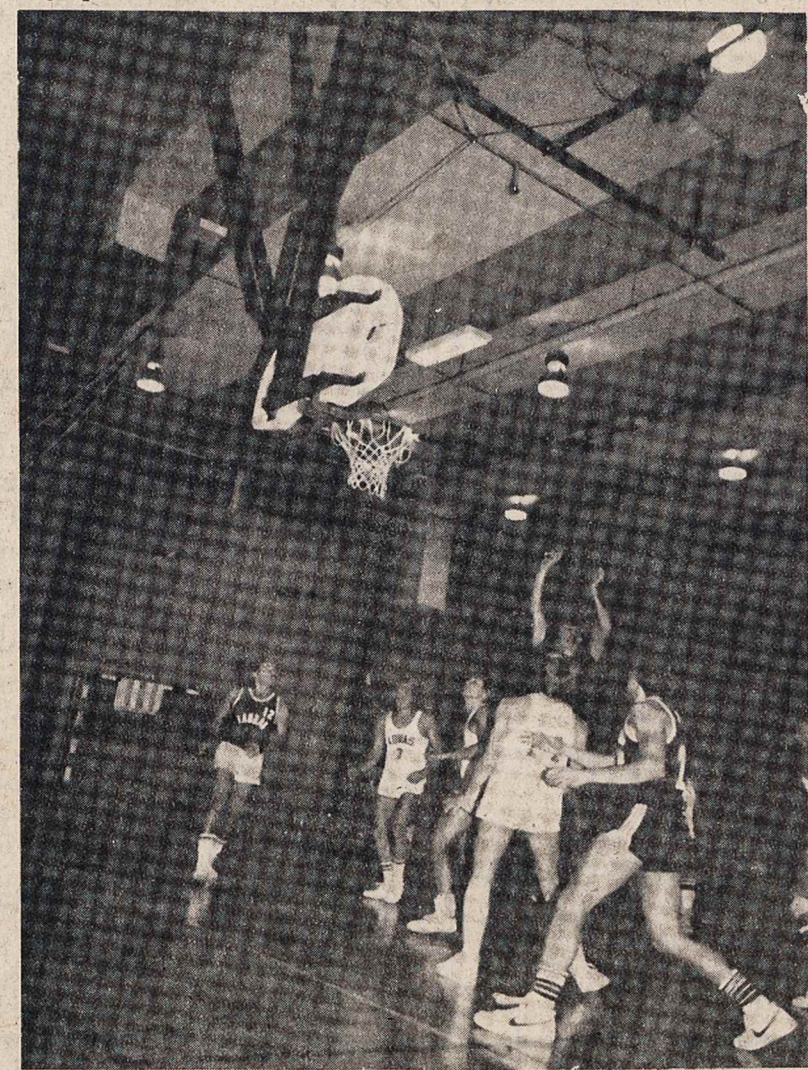
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖS VISOOTINAS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės visuotinis akcininkų-šerinininkų susirinkimas šaukiamas 1982 m. lapkričio 7 d., 12:30 v. p. p. Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montreal 205, Quebec.

Vieš akcininkai kviečiami dalyvauti. Susirinkime dalyvauti negalintieji akcininkai prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akcininkui, kuris susirinkime dalyvaus.

Mūsų sportininkai KLDienose

Nuotr. R. Otto

"LITUI"

reikalinga TARNAUTOJA-JAS patalpų valymui. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į "LITA".

Tel.: 766-5827

VEDEJAS

RENKU

Senas lietuviškas knygas, laikraščius, plokšteles ir kitą lietuvišką medžiagą.

P. ADAMONIS

Tel.: 722-3545

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5 Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Term. indėlius 1 m. 12.25 %
Certifikatus 12.5 %
Spec. Taupom. s-tas... 11.5 %
Taupymo s-tas 10.5 %
su apdrauda iki \$2.000
Trumpalaikius indėlius 11.5-12%
už \$20,000 ir daugiau
Čekių s-tas 6 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto,
Asmeninės ir
Prekybinės.
Paskolos mirties
atveju apdraustos
iki \$10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI VELTUI

KASOS VALANDOS

1465 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč. 9 - 3	-----
Ketvirtadieniai 12 - 8	6 - 8
Pentadieniai 12 - 6	12 - 6
Sekmdieniais 10:15 - 12:30	-----

Maurice Kaplan
Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

• Didelis pasirinkimas gėrųvų paltų
• Vasaros laikui saugojimas (Storage)
• Taisov ir remdėliuojų
• Siuvu ir parduodu

1448 RUE ST ALEXANDRE SUITE 500A MONTREAL, QUEBEC H3A 2G6 TEL 288-9646

Member

Foto M.L.S. SISTEMA

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSISKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409
MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel. Bus: 482-3460
Res. 767-4690

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, P. Q.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

M. CUSSON R. GENDRON

VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Šeštadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmdieniais: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS
7626 Central St. Ville LaSalle, P. Q.
Tel: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B. A. M. D. C. M. M. Sc. L. M. C. C. F. R. C. S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrook St. W.
Suite 215, Montreal, P. Q. Tel. 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504
Montreal, Quebec, H2Y 1B7, Tel: 878-9534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng. L. L. B., B. C. L.
4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), Que. H4G 1E6
Tel. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627 Montreal, P. Q.
Tel: (514) 871-1430.

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ile Perrot, Que. H7V 5V6
Res. Tel: 453-9142